

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus De Virtutibus Moralibus, De Justitia Et Jure Et De
Contractibus

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, MDCCXXXIII.

VD18 90392159

Q. 10. An & quando contractus sub conditione valet, & obligat?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40993

biennium, debetur solum id, quod minus est, l. 109. ff. de verbor. oblig. ibi: *si ita stipulatus fuero, decem, aut quindecim dabis? decem debentur. Item si ita, post annum aut biennium dabis? post biennium dabis. Quia in stipulationibus id servatur, ut quod minus esset, quodque longius esse videretur in obligationem deductum.*

Hinc si per errorem majus datum fuit, restitui debet. Si vero disjunctio cadat in personas, v. g. si dones centum Petro vel Paulo, debentur quinquaginta utrique ex jure novo, L. 4. cod. de verb. & rer. signif.

Q. 10. An, & quando contractus sub conditione valet, & obligat?

Resp. I. Contractus seu dispositio sub conditione de presenti vel praeterito, valet, & obligat statim, si conditio extat, vel extitit. Ita omnes. ex l. 37. ff. de rebus credit. quia posita conditione dispositio transit in absolutam, & ei aequivalet: nam ponitur consensus, qui minimè suspensus est. Idem docet communis sententia, si conditio sit de eo, quod necessario futurum est, l. 9. ff. de novat, quia (ut ait S. Thom. in 4. dist. 29. a. 3.) *talia futura jam sunt praesentia in suis causis, & jam in praesenti verum est, quod hoc futurum sit, ac proinde conditio censetur praesens: ut do, vendo tibi, si es moriturus, si sol cras oriatur. Si autem conditio de praesenti, vel praeterito non est, nec*

est, nec fuit posita, juxta omnes non valet contractus, *Instit. de verbor. oblig.* quia non datur consensus nisi dependenter ab illa conditione posita, qua proinde deficiente, non est consensus. Hinc non posita conditione nulla est hæc donatio: dono tibi hunc equum, si negotium meum fideliter gessisti, dum hoc falsum est.

Resp. II. Si conditio honesta, & possibilis sit de futuro contingenti libero, contractus non obligat ad præstandam rem promissam ante impletam conditionem. *Ita omnes.* Quia disponens sub conditione non intendit se obligare, nec disponere nisi illâ positâ. Non potest tamen resilire ante tempus præfinitum, sed tenetur conditionis eventum expectare: nam conventio ad hoc statim obligat absolute, & in hoc videntur omnes convenire, inquit De Lugo. Quod si impediat conditionem, nihilominus alteri obligatur, ex L. 85. ff. de verbor. oblig. & ex Reg. Jur. 66. in 6. ibi: *cum non stat per eum, ad quem pertinet quo minus conditio impleatur, haberi debet perinde, ac si impleta fuisset.* Si verò conditio suo tempore impleatur, contractus juxta multos obligat jam absolute sine novo consensu, ex l. 11. ff. *Qui potiores. in pign.* & ex l. 7. de contrah. empt. ibi: *conditionales venditiones tunc perficiuntur, cum impleta fuerit conditio.* nam tunc ponitur id, quo posito quis prius voluit obligari ac disponere. Si tamen in contractu matrimonii,

& in aliis, qui non solo consensu, sed traditione perficiuntur, consensus ante conditionem impletam revocatus sit, non valebunt sine novo consensu: quia traditio fieri nequit sine consensu eius, qui rem traditurus est, & consensus ante conditionis eventum revocatus est, ideóque jam non permanet moraliter. *De Lugo.* Si autem conditio non fuerit posita tempore præfinito, contractus jam non obligat, & in irritum recidit: quia contrahens sub conditione, non intendit se obligare, & disponere illá non positá. Dispositio autem prudens ex hominis libera voluntate, non aliter obligat, quám disponens intendit.

Porro sola conditio expressa reddit contractum, ac dispositionem conditionalem, non autem tacita, & quæ est intrinseca contractui, ex l. 99. ff. *de Condit.* & *Demonst.* unde tacita non suspendit obligationem.

Resp. III. Conditio impossibilis invalidat contractum, & dispositionem, exceptis matrimonio, & dispositionibus ultimæ voluntatis ex l. 31. ff. *de oblig.* & *act.* & *ex instit.* Quia contrahens sub conditione non vult obligari ac disponere nisi ea conditione posita: cum autem conditio impossibilis nequeat poni, nunquam ipse poterit obligari, & sic voluntas non potest efficaciter tendere in obligationem sub conditione, quæ apprehenditur ut impossibilis. Idem dic si conditio sit de re illicita facienda: tum quia in jure conditio turpis

pis habetur impossibilis, cum illud solum legitime possimus, quod licite possimus: tum quia nemo potest obligari ad peccandum, & ad id præstandum, quod per se inducit, & allicit alium ad peccandum: idem est, si conditio sit contra substantiam contractus: nam impedit consensum substantialem in ipsum contractum.

Excepi 1. Matrimonium, quia *c. ult. de con-*
dit. Greg. IX. statuit, *ut conditiones appositæ in*
matrimonio, si turpes, aut impossibiles fuerint, de-
beant propter ejus favorem pro non adjectis ha-
beri. Ergo illis non obstantibus valet matrimo-
nium secundum præsumptionem fori externi
supponentis tales conditiones non serio adjici.
Valet etiam in foro interno, si contrahentes
habeant intentionem generalem contrahendi
secundum leges Ecclesiæ prævalentem alteri
intentioni particulari.

Excepi 2. Ultimas voluntates, ut sunt te-
stamentum, legatum, & donatio mortis cau-
sâ. Nam in illis conditiones impossibiles,
vel turpes ex Juris dispositione habentur pro
non adjectis, & dispositio testatoris manet ab-
soluta, & valida, ex l. 1. 6. 9. & 14. ff. *de condit.*
instit. & ex *Instit. de hered. Instit.* Eò quòd
intentio disponentis non censeatur his condi-
tionibus alligata. Quod etiam valet in foro
interno saltem nisi constet de contraria volun-
tate disponentis: nam homo rectè præsumi-
tur voluisse validè, & secundum leges dispo-

nere de rebus suis, nec voluisse mori intestatus, nec in re tanti momenti ludere, & jocari faciundo actum irritorium: & ideo merito censetur ex errore potius, quàm joco talem conditionem adjecisse, putando esse possibilem, & honestam, eoque fuisse animo, ut si impossibilem, vel turpem esse sciret, eam non apponeret, aut saltem eam non exigeret, si alias dispositio esset nulla.

Not. In ultimis voluntatibus pro non adjecta etiam habetur hæc conditio, *si non nups-erit.* L. 100. ff. de condit. & demonstr. Idque in favorem matrimonii, ut resp. augeatur. Sed postea Jure Codicis hoc restrictum est ad primas nuptias, ita ut in secundis hæc conditio vim habeat, & si contra facias, legatum amittas, authent. *Cui relictum*, Cod. de indicta viduit. Item hæc conditio, *si religionem non ingrediaris*, etiam pro non adjecta habetur ex authent. *de Sanct. Episcop.* cap. 37. in favorem religionis, qui est status majoris perfectionis. Hinc si mulieri relictæ sint mille aurei, *si nups-erit*, ei tradi debent, licet religionem ingrediatur.

CAPUT II.

De consensu ad valorem contractus requisito.

Q. I. **Q**uam, & qualis consensus requiritur ad valorem contractus?

Resp.